

Universal Declaration of Human Rights - Julia

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

DUNYA' MUME MOCOCYA' HAKYAW DANTIIGELIKAN

Kúmapabila

K'à mìnà à mà kó dúnya' mànton' bée ká kan ni bònnya ye, àni kó bée ká kan sàriya' la làkika' la, kó ò le be bée ya hòrnya' sàbati, kà bée kánya násuma' dúnya' sigi' la.

K'à mìnà à mà kó mocoya' háke lonbaliya' ni à jàtébaliya' nàna ni syáman ye dúnya kón, minw kà hádamadenw dùsu' kàsi, àni K'à mìnà mà tèle kúra min bora, à fòra kó kúma' mín ká dí mín yé, ò bé ò fò, díina' mín ká dí mín yé, ò bé ò ke, kó mocow kà síran ngon ná, ò banna, kó fàgantánya júgu banna, ò kuma' kera benkan ye min kera hamamadenw haminankoba ye,

K'à mìnà à mà kó kà mocoya' háke' látanga ní sàriya' sigili' yé sèn kán, yé wájibi yé wálasa mocow kàna wájibiya kà múruti bènkánni' kánma, àni fàngajúgu' kánma,

K'à mìnà à mà à ká kán tériya' yé ke jàmanaw ni ngon ce,

K'à mìnà à mà dúnya' mume sáratikan' ná, Dúnya' jàmanaw yá tɔ màntonw bée kà à yira kó ò lánin be mocoya' hákeyabaw' la, ò lánin hádamadenya' tá bònnya' ní à lànbe' la, ò lánin be cew ní mùsow kányangonmaya' lá háke' lá, ní ò kà nàniya' siri kà mocoya' yá ne sàbati, àni kà pánamaya' kecogo núman' sigi sèn kán hòrnya' berebere kón,

K'à mìnà à mà Dúnya' jàmanaw kà à nàniya kó ò bé jen ní tónba yé kà mocoya' hákeyaw látanga à ná' mà dúnya' mume kón,

K'à mìnà à mà, ò nàniya núman té sé kà síra' sɔɔ ní benkélenma má ke mocoya' hákeyako ní à hòrnyako' kán,

Dúnya' tónba' ya ngonlajereba' kà í kán' bila kà dunya' mume mocow hakeyaw dantigelikan gánsi kà à yira ò nàniya nguman yé fèen ye, mín ká kán kà kee mànton' ni náson' beee lànnini ye, yálasa mocow kelen kelen beee, àni jeeeku kelen kelen beee ye nin dantigelikan' nìn tó ò hákili' lá, kà ò kàlan' ní lámadamuni' kón, kà fèere kee dónnón dónnón ò ya húkumu' kón, wálima dúnya beee kón, kà hákeya nínugu ní kónnya nínugu látàngali' yíriwa, àni kà à kee beee ye sɔɔ ò mà ngá mà, à keera ò ya jàmana kónnya ye, wálima jàmana gbeere min bé ò ya màra' kón.

Baabu jónna

Wólo' lá, hádamaden' bée ye hòrny ye, bée ká kán lànbe ní hákeyaw Mocw bée ye hákilitigi ye, bée ye hákilima ye ; ò là, ò ká kán kà ngon mína ní bádenya ye.

Báabu 2 nan

Mocw' bée dɔ be kà à lon kó í ká kán ní mocoya hákeyaw ní à hòr kófónin' bée ye nìn dantigelikan' nìn kón, mocw má bɔ mocw kerenkerenninya lá, fàragbeko ni fàrafinko te à la, síyawoloma te à ce ni múso má bɔ ngon ná, í be kán mín fɔ, ó té à la, díinako té à lá, hákilila ye mín yé pólítikiko' lá, wálima hákilila gberew, ó te à bɔyɔkɔ te à lá, n ye fàgantanden ye wálima n ye fàgamaden ye, ó à la, nàfolotígíya ni bólokolonya te à la, jàmakalako ni hòrnyako te à la ; fɛn o fɛn be nà ní wólomali' ye mocow ní ngon ce, ò sí te à lá.

O cógoya kélen mà, bɔyɔkɔ má bɔ bɔyɔkɔ la. I bɔyɔkɔ' lànbe' tɔw ce' mà, í ya jàmana' kera jàmana' yeremahòrnyanin ye, à ke jàmana ye mín be jàmana gberɛ ya màra kón, wálima à be à yerɛ bólo jàmana gberɛ ya húkumu' kón, wólomali sí te ke kà lá ò kán.

Báabu 3 nan

Mocw' kera cogo ó cogo, à ká kán ní pánamaya' ye, à ká kán ní hòrnya' ye, à ká kán ní lákandali' ye.

Báabu 4 nan

Mɔɔɔ sɪ te se kà mìnà kà í kɛ jɔn ye wálíma kà í kɛ bólokoɔmɔɔɔ ye, jɔnya' bánna, jɔnféere' bánna sàriya' la.

Báabu 5 nan

A mán kán mɔɔɔ sɪ ye jàngáta, wálíma kà làjába, wálíma kà à ní tɔɔ, níjuguya' dānmátɛmɛ' fɛ, fɔ kà à lèebu.

Báabu 6 nan

Bɛɛ ká kán ní lànbe' ye sàriya' lá, à kɛra yɔɔ ó yɔɔ ye.

Báabu 7 nan

Bɛɛ ká kán sàriya' lá, àyiwa bɛɛ ká kán ní sàriya' ya làtangali' ye kà à sɔ à má kɛ wólomali ye. Bɛɛ ká kán ní kɔsɛmɛ ye sàriya' là kà i yɛɛ tanga bɔ wólomali' sugu ó sugu mà, mín be dāntigelikan' nín sɔsɔ, àni mín be se kà nà ní à sɔsɔli' ye.

Báabu 8 nan

A be ben mɔɔɔ bɛɛ ye cɛn yɛɛ l, í ye í ya jàmana' sàriyasɔ' màgbɛ sàriya' mín jásininin bɛ ò kóɔa' mà, kà i lákisi kà bɔ wálew mà, mínw be jàmana sàriyaw sɔsɔ.

Báabu 9 nan

A mán kán mɔɔɔ sɪ ye mìnà, wálíma kà dòn kàso' la, wálíma kà à gbɛn kà bɔ à fàso' la, kà à sɔɔ kùn te à la.

Báabu 10 nan

A ká kán mɔɔɔ' bɛɛ ye, bɛɛ fána ká kán ò lá, ni bèn kɛra i kán, i ya kiti tigɛ námara te mìn na, bɛɛ ja'na, tìribinali la, mín be à yɛɛ sàgo' la, ká kán mín na fána, tìribináli' mín bena jó dí à mà kà à ya hákɛ lɔ à ye, wálíma kà jàlaki' bèn à kán cɛn' yɛɛ la, ni à jó tɛ à la.

Báabu 11 nan

1. Ní mìnàliko lára mɔɔɔ ó mɔɔɔ kùn, à te se kà mìnà ábada, fɔ ní kíti kà à yìra tìribináli' la, kà à sɔɔ áwoka kà à láfàsa, kó àlɛ nɔ' lò làkíka' la.
2. Mɔɔɔ sɪ te se kà mìnà kó la, kó' mín ketuma' kà à sɔɔ kójugu tɛ i ya jàmana' kɔɔ, wálíma dúnya' sàriya' la. Mɔɔɔ' be kó' kɛ tùma' mín na fána, à ni nàngíli' mín ká kán, ò wágati' la, fóyi te se kà fàra ò kán kɔ' fɛ.

Báabu 12 nan

A te ben mɔɔɔ sɪ ye i sèn' dòn mɔɔɔ gbɛɛ ya jánamaya' kóɔaw la, à ya sókɔɔ kóɔaw la, àni kà à ya bàtakiw kɔɔɔna gundow la, kà à sɔɔ jɔnjɔn te à lá ; wálíma kà mɔɔɔ' lèebu, kà à tɔɔ' cɛn. Sàriya' ká kán kà lɔ bɛɛ kɔ kɔɔ kà i látàngà kà bɔ ò kó sùguya' mà.

Báabu 13 nan

1. Kà tágama jàmana' kɔɔ, yɔɔ ó yɔɔ ká dí i ye, jàmana' yɔɔ' mín ká dí i ye, kà sigi yèn fána, o benna bɛɛ ye.
2. Kà bɔ i fàso' la à ká dí cógo' mín, kà sègi à ká dí i ye cógo' mín, ò benna bɛɛ ye.

Báabu 14 nan

1. jánimabori' jà, mín ye kà siran i ní' jà kà i yɛɛ jínì, à be ben bɛɛ ye ye dògotu jínì, kà jàmana gbɛɛ jínì, kà i kàlifa' sigi yèn, wà jàmana sɪ te se kà bàn i la kà i gbɛn.
2. Kà kójugu' kɛ sàriya' ká kán kà i nɔ' mìnà mín na, wálíma mín dúnya' sàriyaba' sɔsɔ, kó i be bòli kà tága i kàlifa jàmana gbɛɛ la, ò kó tɛ.

Báabu 15 nan

1. Mɔɔɔ' kɛra cógo ó cógo, à ká kán ni jàmana' dɔ jàmanadénýa ye.
2. Mɔɔɔ si ya jàmanadénýa' te se kà bɔsi i la kà à sɔɔ kùn jɔnjɔn te à wà mɔɔɔ si te se kà mɔɔɔ si bàli kà bɔ jàmana' dɔ jàmanadénýa' la kà dòn dɔgbɛ tá la.

Báabu 16 nan

1. Cɛ' ni mùso' fɛn ó fɛn séra bálikuya' mà, à be bɛn i ye fúru kɛ, kà kɛ ; lónanya ní dɔ̀gúlénýa te ò la, díinako te ò la. Cɛ ni mùso bɛɛ ká kán sàriya' la, fúru' sìrili' la, cɛlasígi' kɔɔ, àni fúrusa' tá fànfɛla' la.
2. Fúru' te sé kà sìri ní à má kɛ ni fúruɔɔɔn' fila ya jɛn' ye.
3. Dénbaya dénbayaw kɛnin jɔɔɔn kán, ò le ye sìgida' ni màrada' jù' ye, wà à ká kán sìgida' ni fànga' ye ù lákanda.

Báabu 17 nan

1. Mɔɔɔ kɛlɛn, wálima jekúlu', bɛɛ ká kán ni táya' ye, bɛɛ tá ye i tá ye.
2. Mɔɔɔ dɔ mán kán kà bèn dɔ kán kà à tá bɔsi à la fàniya' kán.

Báabu 18 nan

Míriya' mín ká dí i ye, i hákili' kà fɛn' mín mìn, díina' mín ká dí i ye, bɛnna bɛɛ ye ; ò kɔɔ' ye kó ni i be à fɛ kà bɔ díina' dɔ la kà dòn dɔgbɛ la, ò be i mà ; kà díina' fàlɛn, ò be i mà ; àyiwa bɛɛ be se kà i ya séli' ni ya díina' kɛ i kélɛn, wálima jàma' la, sùtara la wálima kɛnɛ' kán, à kɛra kàlanni' tá síra' ye, wálima bàto' tá síra', wálima séli.

Báabu 19 nan

Hákilila' mín ká dí mɔɔɔ' mín ye, ò bɛnna i ye, à fɔli' kɛnɛ' kán, ò dàgara ye. O kɔɔ' ye kó mɔɔɔ si te se kà mɔɔɔ tɔɔɔ à hákilila' kánma, mɔɔɔ se kà mɔɔɔ' bàli kà kùnnafóniw gánsi yɔɔ' mín ká dí i ye, jàmana' mín ká dí i ye.

Báabu 20 nan

1. Kà jɔɔɔn lájɛn jɔɔɔnye bolo mà, wálima kà tɔn' sìgi, ò dàgara mɔɔɔ' bɛɛ ye.
2. A te se kà wájibiya mɔɔɔ si kán, kó i ye kɛ tɔn dɔ tɔnden ye kà à sɔɔ à mán dí i ye.

Báabu 21 nan

1. A be bɛn bɛɛ ye i sèn' dòn i fàso' kóɔaw jánabɔli' la, à kɛra yɛɛbakun' ye wálima i kà i wàsa' dòn mɔɔɔ gbɛɛ la, i yɛɛ kà mɔɔɔ' mín sùgandi i yɛɛ mà.
2. Kà lɔyɔɔ' sɔɔ i fàso' fòrobabáaraw la, ò be bɛn mɔɔɔ bɛɛ ye, wà bɛɛ ká kán à la.
3. Jàma' nàniya' le ye màrabólo' ya fànga' jù' ye ; jàma' be ò ɛ lánkɛnɛmaya kàlafili' sèn' fɛ, ni' ò ye wóte' ye, námara te mín na. O kàlafili' ká kán kà kɛ tuma ni tuma, bɛɛ ye wóte cógo kɛlɛn na, gùndo la wálima cógo la, bɛɛ be i yɛɛ le nàniya' yira.

Báabu 22 nan

Sìgidénýa' húkumu' kɔɔ, bɛɛ ká kán ni i fàso' màrabólo' ni dúnya' tɔ demɛ' ye, i ya dúnyalatige' gbɛɛyaw la ; bɛɛ ká kán ni nàfasɔɔ hákeya' ye, àni mɔɔɔya' hákeya', àni lɔnko' ni séko' hákeya' mín be í lánbe' kɔɔɔta, kà í ya hádamadenya' sàbati.

Báabu 23 nan

1. Бее кá кá́н ни báara' ye, báara' mín kà dí à ye, bèn te ке à кá́н báara' mín na ; бее кá кá́н кà látànga báarasɔɔbaliya' fána mà
2. Мɔɔɔ' ni мɔɔɔ' mín ya báara' ye kélen ye, òlugu кá кá́н ни sàra kélen ye, wólomali te mín na.
3. Báarakela' бее кá кá́н ни sàra ye, mín be бeн à ya báara' kíima' mà, mín be à màkò' nà, mín be à tó à ni à ya dénbaya' be bálo ù háké' la, bònnya' кɔɔɔ ; кà sínɪnasigi' fána jàte' mìnna ò la n'á be бeн.
4. A be бeн бее ye sendika sìgi, wálima кà дòn sendika' la, yálasa кà i yeɛ látànga.

Báabu 24 nan

Бее кá кá́н ни làganfiya' ni dàamu' ye : ò be à yira ko dàn кá кá́н кà ye báara' kùntaga' la, báarakela кá кá́н кà baara' bíla tùma ni tùma.

Báabu 25 nan

1. Бее кá кá́н ни jánamaya' dàamu' ye, mín be à tó à ni à ya bálo', ù fɛɛɔɔɔ, ù siyɔɔɔ', ù fúrakeli', àni jánamaya' làganfiyalan' be мɔɔɔya cógo' mín ; báarakela' кá кá́н ни màrabólo' ya demɛ' ye ní ya báara' cenna, ní jànkáro' кà lásigi, ní lùjura кà à sɔɔɔ, ní à кe firiyato ye, ni кɔɔɔ' nàna кà à deɛɛ, wálima gbeleya' fɛn ó fɛn кà à sɔɔɔ, mín be à кe deɛɛbagato ye кà à sɔɔɔ à yeɛ nɔ tɛ.
2. Mùsow ya кɔɔɔmaya' ni dénw ya dénmisɛnya' кá кá́н ní demɛ màgbɛn кeɛnкeɛnnin ye. A кera fúrukɔɔɔden ye, wálima à кera fúrukɔfɛden ye, dénn' бее кá кá́н ни tàngali' ye.

Báabu 26 nan

1. Бее кá кá́н ни kàlan' ye. Sàra mán кá́н кà бɔ ò kàlan' nà, i n'áfɔ kàlan' dùgumála' fò кà tága sé sépe' mà, wálà bèpes' la. Kà tága sé mà, ò ye wájibi ye. Tekinikikálan' ni báarakalan' кá кá́н кà кe fɛ kɔɔɔnɪn ye ; sánfekalan' кá кá́н кà мɔɔɔya бее mà, бее кá кá́н кà kánya à la.
2. Kàlan' làjíní' кá кá́н кà кe кà мɔɔɔ' ya hádamadenya' fá, àni мɔɔɔya' hákɛw ni à hɔɔɔnya' lásàbati. A кá кá́н кà мɔɔɔnfaamuya мɔɔɔnbonya' sàbati мɔɔɔw ni мɔɔɔn cɛ, кà tériya' sàbati jàmanaw síyaw ni díinaw ni мɔɔɔn cɛ, àni кà dúnya' tɔnba' demɛ jásuma' la dúnya' кɔɔɔ.
3. Dénn' ladamu cógo ni à ya kàlan' sífaya' sùgandili' ye fàcɛ ni bámuso' tá lè ye fɔɔɔ.

Báabu 27 nan

1. A be бeн бее ye i sènn' dòn, à кá dí i ye cógo' mín na, i ya jàmalájekow ni jánagbew la, кà dàamu' sɔɔɔ sékow la, àni кà i niyɔɔɔ' кe lɔnkow yíriwali' la, кà ù nàfa' sɔɔɔ.
2. Fɛn ó fɛn bɔra lɔnkow ni sékow ni másalaw кɔɔɔ, ní à béna кe báasi мɔɔɔw mà, à кera ù bólofen cenni ye wálà kùnmasúuli, бее кá кá́н ни làtangali ye òlugu mà.

Báabu 28 nan

Dàntigelikan' кɔɔɔ hákeyaw ni hɔɔɔnya' sàbatíli' sigida' la, jàmana' кɔɔɔ, àni dúnya' mùmɛ кɔɔɔ, бее кá кá́н ní ò ye.

Báabu 29 nan

1. Sigida' ya háké' ye мɔɔɔ kélen kélen бее kùngo ye, k'á lá à кá́н ní sigida' tɛ, i ya мɔɔɔya' te dáfa.
2. Dàn sí te мɔɔɔ' ya hákeyaw' ni à ya yeɛmabíla' la, fò à dɔ бe кà i кɔɔɔsi à kana мɔɔɔ gbeɛ tɔɔɔ, à ye i jànto мɔɔɔ gbeɛ ya hákeyaw la, àni jógoɔnumanya' ni nàli' ni jàma' làganfiya' kánma, бееkanya' кɔɔɔ.
3. O hákeyaw ni n-tá-ye-n-yeɛ-ye' te бeн cógo sí la, ní ù be Dúnya' tɔnba' ya sàriyaw sɔɔɔ.

Báabu 30 nan

Yɔɔɔ sí te dàntigelikan' nìn кɔɔɔ, ní fànga, wálima jàmakúlu, wálima мɔ gɔansan be sé кà míriya gbeɛ бɔ ò кɔɔɔ кà nà ni ków ye wálima wáleyaw ye, minw bena ni dàntigelikan' nìn hákɛw ni à hɔɔɔnya' bènni' ye.

